

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

XIII. Duodecima excommunicatio aduersus offendentem recurrentes ad
curiam Romanam pro suis negotiis exponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

§.i. num. 4. Duardus *quæst.* 4. num. 6. & q. 9. numero 6. & seqq. quia hæc excommunicatio lata est in fauorem dignitatis Ecclesiasticæ; ac proinde electio debet esse à teris, quatenus sub dignitate Ecclesiastica continentur. Item locus originis est quoad natiuitatem sit locus cuiusque; ac non est illi proprius, cum in illum non habeat dominium, neque est magis suus, quam omnium qui illo in loco nati sunt. Cum igitur in pœnalibus legibus stricta, & rigorosa verborum acceptio sumenda sit, non debemus originis locum Prælatorum dicere proprium. Præterquam quod verbum illud, seu dominium, quod videtur appositum ad verba præcedentia explicanda aperte denotat electionem debere esse à loco, in quo Prælati eius spirituale, vel temporale habet.

Personæ quæ his actionibus offendi debent. Primò sunt Cardinales S. Romanæ Ecclesiæ, qui sic dicuntur ex quo electi sunt à summo Pontifice, & electionem acceptant, tamen si capellum nondum obtinuerint. Vti tradit Sayus *lib. 3. cap. 15. numero 3.* Fillucius *trakt.* 16. *cap. 9. quæst. 5. numero 239.* Duardus *lib. 2. canon. 11. q. 6. num. 1.* Bona. *disputat. 1. q. 12. punct. 2. numero 2.* Secundò Patriarchæ, id est summi Patres inter Episcopos primum locum tenentes. Tertio Archiepiscopi, id est Episcopi Metropolitanæ pluribus Episcopis præsertim sic nuncupati post pallij receptionem. *cap. transmissa de Electione. Cap. Nisi specialis de auctoritate. & supra pallij.* Quarto Episcopi vnius ciuitatis, vel diœcesis. Debent autem secundum probabilior sententiam, quam defendit Caietan. *verbo Excommunicatio cap. 12.* Sayus *lib. 3. cap. 15. numero 4.* Nauart. *cap. 27. num. 67.* Hugolin. *in presenti, verbo Patriarcha, numero 3.* Fillucius *q. 5. numero 240.* Suar. *disputat. 21. sect. 2. numero 69.* Bonac. alii relatis *disputat. 1. q. 12. punct. 2. numero 7.* aduersus Grassis *1. p. decis. lib. 4. cap. 18. num. 101.* esse consecrati, neque sufficit esse electos, & confirmatos; quia ante consecrationem non sunt Episcopi verè, & propriè, cum non sint character Episcopali insigniti, tamen Episcopali iurisdictione gaudent. Et cum veretur in materia odiosa, non debet nomen Episcopali ultra propriam, & strictam significationem extendi. Quintò Legati, seu Nunciij, qui à summo Pontifice causâ negotiorum ad Principes mittuntur, dum eorum legatio durat.

Aliæ personæ ultra supradictas hæc excommunicatione non protegentur, idè quæ illas offendentes in prædictam excommunicationem non incidunt. Quapropter offendens Clericum, vel Religiosum, esto incidat in excommunicationem latam in *canone si quis suadente diabolo.* At in huius canonis excommunicationem non incidit. Si verò sit Religiosus, vel Clericus offensus ex familia Cardinalis, Episcopi, seu Legati, etsi Armilla. *verbo Excommunicatio, num. 2.* Sayus *lib. 3. cap. 15. num. 3.* existiment offendentes hæc censurâ ligari, quia Cardinalem offendit. At rectius negat Marius Alerius *lib. 5. disputat. 12. cap. 3. an. 7.* Duardus *lib. 2. canon. 11. quæst. 10. numero 1.* Bonac. *disputat. 1. de censur. quæst. 12. punct. 2. numero 11.* quia ex illa offensione dehonetur Cardinalis, vel Episcopus; at tamen non vulneratur nec percutitur, quod necessariò erat requisitum ad censuram huius canonis incurrendam. Non enim ob quamlibet offensionem hæc excommunicatio imponitur, sed ob offensionem interfectionis, mutilationis, percussiois, aliarumque actionum, quæ eo canone exprimitur.

Extenditur hæc excommunicatio ad mandantes, consulentes, & fauores offensibus. Debet autem offensio cum effectu subsequi ex vi mandati, consilij, vel fauoris, alias non reputabuntur causa offensionis. Sicuti ex communi sententia tradit Vivald. *in presenti, num. 8.* alii 9. Hugolin. *verbo nec non & mandantes. §. 1. n. 1.* Sayus *lib. 3. cap. 15. num. 9.* Bonac. *disputat. 1. de censur. quæst. 12. punct. 3. num. 8.* & 9. Deinde extenditur ad ratam habentes offensionem. Ad quam ratihabitioem necessarium est, vt offensio nomine seu in gratiam illorum, qui eam ratam habent patrata sit. Nam offensionem quæ tui contemplatione facta non est, nequis propriè, & strictè ratam habere. Argum. *cap. ratum de Regul. in 6. & cap. cum quis, de sententia excommunicat.* Idè quæ ratihabitio mandato comparatur, quia mandato æquiualeat. Atque ita tradit Nauart. *cap. 27. num. 67.* Suar. *disputat. 21. sect. 2. numero 69.* Bonac. alios referens *disputat. 1. q. 12. punct. 2. numero 23.* Quinimò vt aduertit Bonac. loco citato eo tempore quo offensio facta fuit, debet ratam habens habilis esse ad illam perpetrandam, vel mandandam, alias ratihabitio mandato æquiualeat non poterit.

PUNCTVM XIII.

Duodecima excommunicatio aduersus offendentes recurrentes ad curiam Romanam pro suis negotiis, exponitur.

1 Refertur Textus.

2 Finis huius excommunicationis quis sit?

- 3 Expenduntur actiones, ob quas excommunicatio fertur.
- 4 Declarantur persona, in quas prædictæ actiones, vel aliquæ illarum præstandæ sunt, quæ sunt recurrentes ad Romanam curiam per se, vel per literas.
- 5 Item prosequentes in eadem curia negotia.
- 6 Item eorum defensores.
- 7 Vt prædicta persona hæc excommunicatione protegentur, debent recurrere ad curiam Romanam causa alicuius negotij in ea expediendi.
- 8 Extendit Pontifex excommunicationem ad eos, qui auxilium, consilium vel fauorem in hac offensione præstant.
- 9 Debet offensa cum effectu subsequi.
- 10 Ob ratihabitioem offensionis non contrahitur hæc excommunicatio.
- 11 Neque item ex eo quoddam delicta non impediatur, cum facile possit.

Duodecimò excommunicat Pontifex omnes illos, qui per se, vel per alios personas Ecclesiasticas quascanque, vel sæculares ad Romanam curiam super eorum causis, & negotiis recurrentes, ac illa in eadem curia prosequentes, aut procurantes, negotiorumque gestores. Aduocatos, Procuratores, & agentes, seu etiam audiores, vel Iudices super dictis causis, vel negotiis deputatos occasione causarum, vel negotiorum huiusmodi occidunt, seu quocumque modo percutunt, bonis spoliant, seu qui per se, vel per alios directè vel indirectè delicta huiusmodi committere, exequi, vel procurare, aut eisdem auxilium, consilium, vel fauorem præstare non veretur, cuiuscunque præmientia, vel dignitas fuerit.

Condit ex parte hæc excommunicatio cum excommunicatione lata in *canone 9. huius bullæ.* Latior tamen est, & plures actiones comprehendit, vt ex sequentibus constabit. Quinimò in *Extrauag. diuina, De Præiudicis excommunicationis, suspensionis, & interdicti subiciuntur Ordinarij, alique Superiores* quamlibet sententiam excommunicationis, suspensionis, priuationis officij, vel beneficij, & similibus ferentes aduersus officiales in obsequijs Papæ, vel Sedis Apostolicæ existentes, vel contra venientes ad Sedem Apostolicam pro suis, vel eorum causis prosequendis, & contra in ea morantes, dum durat prosecutio causarum, & contra ab eadem Sede recedentes, omniacque sic facta irrita, & inania decernunt. In Concilio autem Constantiensi in *cap. quod incipit sacrosancta synodus, & in Concilio Basiliensi, sess. 1. in capite sacrosancta generalis synodus* extenditur excommunicatio ad inuadentes, seu spoliatores accedentium ad Concilium generale, vel ab eo recedentium, aliisque variis penis multantur.

Finis huius excommunicationis est, vt Romanæ curiæ negotia promoueat, & idè quæ offendentes recurrentes ad Romanam curiam causâ negotiorum ipsam Romanam curiam directè offendant; ac proinde ultra iniustitiam facillimum committit. Sicuti ex communi sententia tradit Caiet. *verbo Excommunicatio, cap. 1.* Sayus *lib. 3. c. 16. n. 2.* Fillucius *trakt. 16. c. 7. q. 9. num. 172.* Alerius *disp. 1. de censur. bullæ. q. 13. p. 1. num. 1.*

Actiones verò ob quas hæc excommunicatio fertur sunt occisio, percussio, & bonorum spoliatio, quæ satis superius explicatæ sunt. Solùm aduerte spoliationem esse violentam rapinam, & depradationem, non clandestinam furtiptionem, vt colligitur ex *cap. excommunicationis, de Raptoribus.* Hæc autem spoliatio quorumcumque bonorum sit sue mobilium, seu immobilium hæc excommunicatio non inducit, quia Pontifex non restringit spoliationem, & hæc æquè de bonis mobilibus, ac immobilibus dicitur, sicuti tradit Hugolin. *in presenti num. 1.* Marius Alerius *lib. 5. disputat. 13. cap. 1.* Duardus *lib. 2. canon. 12. quæst. 7. num. 1.* Bona autem circa quæ spoliatio versari debet sunt fortunæ, non honoris, nec famæ, nec vitæ. Nam esto infamatio, & inhonoratio, spoliatio famæ, & honoris nuncupetur, frequenter tamen hoc nomen soli spoliatio bonorum fortune adaptatur, vt videre est in Ambrosio Calepino, *verbo spoliatio.* Et in materia pœnali verba extendenda non sunt ad iniustitias vsus. Sic docet Vivald. *in presenti, num. 9. 1.* alii num. 4. Duardus *can. 12. q. 5. num. 53.* Alerius *disp. 13. cap. 1. sub finem.* Bonac. *disputat. 1. de censur. quæst. 13. punct. 1. num. 5.*

Præterea debet esse occisio, percussio, vel spoliatio occasione causarum, vel negotiorum, scilicet quia eas causas, vel negotia deferunt ad Romanam curiam, vel ea ibi prosequuntur, vel defendunt, vt constat ex verbis Textus ibi, *occasione causarum, vel negotiorum huiusmodi occidunt, &c.* Atque ita notant Hugolin. *in presenti, §. 1. vers. 4.* Vivald. *num. 92.* alii 3. Suar. *disputat. 21. sect. 2. n. 72.* Say. *cap. 1. 6. num. 4.* Reginald. *lib. 9. c. 20. n. 315.* Bonac. *disp. 1. q. 13. punct. 1. n. 7.* Quare si ob vindictam, vel commodum proprium vel alias ob causas, quam ob occasionem negotiorum occisio, mutilatio, spoliatio recurrentium ad curiam contingat, hæc excommunicatio non punitur, vt aduertunt prædicti Doctores.

Personæ autem in quas prædictæ actiones, vel aliquæ illarum præstandæ sunt, vt excommunicationem inferant, variæ sunt.

sunt. Primum enumerantur omnes recurrentes ad curiam Romanam causa negotiorum. Sed an personaliter recurrere debeant sufficiat si per alios, vel per litteras recurrant? difficultate non caret. Nam verbum *recurrere*, ut constat ex eius propria significatione, indicat iterum currere non literis, sed personali motu, & cursu. Neque obest quod Textus dicat per se, vel per alios: nam hæc particula non aptatur offensis, sed offendentibus, ut consideranti perspicuum erit. Quapropter Hugolinus in *presenti* §. 1. num. 2. vers. quinto in excommunicationem, probabile censet recurrentem per litteras hac excommunicatione non protegi, bene tamen qui per se, vel per alios ad Romanam curiam recurrit. Nihilominus tenenda est communis sententia affirmans quemlibet recurrentem ad Sedem Apostolicam siue personaliter, siue medio Procuratore, siue per litteras recurrat hac censura protegi. Quia esto retentâ proprietate verbi latini *recurrere* indicet repetitum personalem cursum, speciato Canonico stylo, & praxi recepta is ad iudicem recurrit pro negotiis decidendis qui in eum iudicem negotia decidenda transferit, tamen ad ipsum personam non accedat. Argum. *cap. qualiter de accusationibus*, & *causa ex litteris de vestitur. spoliator. Cap. licet ex his seipso de foro competenti*. Sic Sayus lib. 3. cap. 16. num. 3. Duardus Canon. 12. q. 3. lib. 9. praxi. cap. 20. num. 3. 16. Bonac. aliis relatis 1. 7. de censur. in parte. disp. 1. quasi. 12. punct. 2. num. 2. Parum numero 1. Alterius disputat. 13. capit. 3. verbo per se, Reginald. autem refert cuiusmodi conditionis sit recurrentis; nam est hæreticus, & infidelis sit hac excommunicatione protegius; quia hac excommunicatione non tam in fauorem recurrentium, quam in fauorem Romanæ curiæ, & illius negotiorum promotionem lata est, qui finis ex protectione cuiuslibet recurrentis obtinetur, ut bene tradit Hugolinus in *presenti* §. 1. num. 2. vers. quinto. Alterius *disputat.* 13. cap. 3. post princ. Bonac. part. 2. num. 3.

Secundò continentur prosequentes in eadem curia Romana negotia incepta.

Tertio extenditur ad eorum defensores, uti sunt Procuratores, Advocati, gestores, & quicumque alii siue mandato accepti, siue non procurent expeditionem negotiorum ad Romanam curiam recurrentium. Item Iudices, seu Auditores super dictis causis, vel negotiis deputati à Romana curia, tamen extra curiam morentur. Quod intelligendum est, cum adhuc negotium in Romana curia pendet. Secus verò si causa decidenda integrè illis committatur, quia eo casu dici non possunt esse Iudices recurrentium ad Romanam curiam, cum iam curia Romana recessus finitus sit.

Ut verò prædictæ personæ hac excommunicatione protegentur debent ad curiam Romanam recurrere causâ alicuius negotij expediendi, vel in ea negotiorum prosequendi. Quare si ob alios fines curiam Romanam pergant hac protectione non fruuntur, ut notant omnes prædicti Doctores, & constat ex verbis Textus, ibi: *Super eorum causis, & negotiis accurrentes, & iterum occasione causarum, vel negotiorum huiusmodi*. Quod adeò verum est, ut si negotiis finitis in curia commoventur, vel domum redeant sub hoc privilegio non comprehenduntur, quia eo tempore non sunt accurrentes pro causis, & negotiis nec ea prosequentes, sed fuerunt accurrentes, & prosequentes. Hic verò Canon solum accurrentibus, & prosequentibus negotia & eorum defensoribus dum actu defendunt fauere intendit, ut bene aduersus alios tradit Bonac. *disp.* 1. q. 1. num. 2. n. 4. & 5.

Denique extendit Pontifex excommunicationem ad eos qui per se, vel per alios directè, vel indirectè delicta huiusmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel fauorem præstare non verentur cuiuscunque præminentia, vel dignitatis fuerint. Ex quibus manifestè constat non solum concurrentes per se directè; sed etiam per alios indirectè ad prædicta delicta patranda in hac excommunicationem incidere. Dicitur autem directè per alios concurrere, si iubeas, consulas, auxiliis in his delictis. Indirectè verò si iubeas, consulas, auxiliis eam actionem, ex qua prædicta delicta sequuntur. Sicuti si sciens in aliqua via adesse latrones qui viatores deprædantur, consulas, & persuadeas recurrentem ad Romanam curiam, vel ea via transeat ea intentione, ut à latronibus deprædetur. Sicuti docet Hugolinus in *presenti* §. 1. num. 1. vers. 3. Alterius *disp.* 13. cap. 2. Duardus *can. 9. num. 4.* Reginald. *lib. 9. praxi. cap. 20. n. 318.* Bonac. *disp.* 1. de censur. q. 13. part. 3. n. 6. ubi alia exempla refert.

Requiritur tamen, (ut sæpè dixi) vexationem cum effectu subsequi; aliàs consilium, seu fauor excommunicationem non inducent: quia cum non prohibeantur per se, sed ratione vexationis, & ad illam vitandam, vexatione non subsequuta cessabit pena consilio, auxilio, vel fauori imposta. Vti notatur Hugolinus. Alterius, & Bonac. *locis allegatis*. Insuper requiritur, ut malo animo, & scienter consilium, auxilium & fauor ad offensionem præstetur, ut manifestè indicant illa, verba textus, *præstare non verentur*, quæ præsumptionem indicant. Quare debet esse conscius offensionem ad Sedem Apost.

recurrere, & in odium illius recursus præstare consilium, auxilium, vel fauorem offendenti, ut bene docuit Reginald. *lib. 9. praxi. cap. 20. num. 3. 17.* Duardus in *presenti* qu. 9. num. 9. ad finem. Alterius *disp.* 13. cap. 2. ad finem. Bonac. *disp.* 1. q. 13. p. 3. num. 6.

Aliquibus, ut Alterius *disp.* 13. cap. 2. vers. quæret aliquis, placet te hac censura ligari, si ratas habeas prædictas actiones. eo quod rati habitio mandato comparatur, & ratum habens delictum videtur saltem indirectè delicto cooperari. Sed rectius docuit Hugolinus in *presenti* §. 1. num. 1. vers. item locum. Duard. *can. 11. quasi. 9. num. 3.* Fillucius *tractat. 16. cap. 7. quasi. 12. numer. 181.* Bonac. *tom. 3. de censur. disp.* 1. q. 13. punct. 3. num. 7. Etenim rati habitio delictum factum subsequitur, igitur illius causa esse non potest. Neque obest quod mandato comparetur, quia id fictione iuris contingit, non tamen propriè; idèoque censura afficiens mandatum extendi non potest ad ratum habentem, nisi à iure facta fuerit extensio.

Gravior dubitatio est; An si prædicta delicta non impediatur, cum facili possis in hac censuram incidere? Affirmat Duardus *dicto can. 11. qu. 9. num. 7.* Alterius *disp.* 13. cap. 2. dub. 3. Fillucius *tractat. 16. cap. 7. num. 182.* casu quo his persona publica, & ex prava intentione impediendi recursum ad curiam Romanam omittas impedire offensionem; quia peccas contra iustitiam, & censuris causa offensionis saltem indirecta. Nihilominus oppositum probabilius censeo cum Bonac. *disp.* 1. q. 13. punct. 3. num. 8. si solum non impediendo offensionem concurras, quia non impediendo offensionem moraliter tantum ad illam concurras, & contra officij publici obligationem. At Textus de concursu physico, & reali loquitur, non de morali nisi per mandatum, & consilium, ut constat ex illis verbis per se, *vel per alios directè, vel indirectè delicta huiusmodi committere, exequi, vel procurare non verentur*. Ergo ex vi illius negatiui concursus hac censura ligari nequis.

PUNCTUM XIV.

Declaratur decimatertia excommunicatio aduersus appellantes à grauamine, & executione litterarum Apostolicarum ad potestatem laicam, & aduersus impediētes accedentem ad curiam Romanam pro negotiorum, & gratiarum expeditione.

- 1 Referitur Textus.
- 2 Finis huius excommunicationis quis dicatur?
- 3 Hac materia hoc tempore maxime controuersa est.
- 4 Diuiditur in triplicem partem.
- 5 In prima parte excommunicantur qui friuolam appellationem prætexentes ad curiam sacularem, laicamque potestatem recurrunt.
- 6 Alij censent ob quamlibet appellationem hanc contrahi excommunicationem.
- 7 Alij censent solum appellationem friuolam hac excommunicatione puniri.
- 8 Resoluitur questio.
- 9 A quibus appellatio interponenda est?
- 10 Referuntur persona, quæ in secunda huius canonis parte excommunicantur.
- 11 Actiones quæ in hac parte sub excommunicatione prohibentur fieri debent occasione impediendi executionem litterarum Apostolicarum.
- 12 Non excommunicantur qui litteras Apostolicas non exequuntur, cum possint.
- 13 Si detineantur litteræ, quæ præsumuntur subreptitiæ eo tantum fine, ut Pontifex informetur, non videtur esse locus huic excommunicationi.
- 14 Neque item, si Princeps velit examinare, an litteræ Legati Pontificiæ vera sint.
- 15 Hac excommunicatione non ligantur venientes impedire executionem litterarum, si de facto executio impedita non sit.
- 16 Expenduntur persona quæ in tertia parte huius canonis excommunicantur.

Decimatertia excommunicat, & anathematizat Pontifex omnes tam Ecclesiasticos, quam sæculares cuiuscunque dignitatis, qui prætexentes friuolam quamdam appellationem à grauamine, vel futura executione litterarum Apostolicarum etiam in forma Breuis tam gratiam, quam iustitiam concernentiam. Necnon citatiois, inhibitois, sequestrois, monitoriois, processuum, executoriarum, & aliorum decretorum à nobis & à sede Apostolica, seu Legatis, Nuntiis, Præfidentibus, Cameræ Apostolicæ Auditoribus, Commissario, aliisque Iudicibus, & Delegatis Apostolicis